

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Боротьба за українську державність в другій половині ХХ ст. у
шкільному курсі історії**

Освітня програма Середня освіта (історія)

Спеціальність 014 Середня освіта (історія)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 12 від “29” червня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Боротьба за українську державність в другій половині ХХ ст. у шкільному курсі історії
Рівень вищої освіти	Магістр
Викладач (-і)	к. і. н., асистент Паска Богдан Валерійович
Контактний телефон викладача	0967192008
Е-mail викладача	paskabogdan@i.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки 2.2 Вибіркові дисципліни 2.2.2 Дисципліни вільного вибору студента
Обсяг дисципліни	90 год.; 3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00–17.00
2. Анотація до курсу	
Курс розроблено таким чином, аби надати учасникам навчального процесу – майбутнім магістрам за спеціальністю «Середня освіта (історія)» – необхідні знання для формування у них системного погляду на основні етапи та тенденції розвитку українського національного руху в другій половині ХХ ст., закономірності боротьби за українську незалежність у вказаний період. На цій основі сформувані у майбутніх магістрів спеціальності відчуття причетності до героїчної історії українського народу, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь із методики викладання історії України другої половини ХХ ст. в середній школі, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності. Навчальна дисципліна „Боротьба за українську державність в другій половині ХХ ст. у шкільному курсі історії” є дисципліною вільного вибору студента зі спеціальності “Середня освіта (історія)”, яка викладається в 3-му семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Вона покликана забезпечити ґрунтовні знання з історії України другої половини ХХ ст. та методики її викладання. Особлива увага при вивченні курсу приділяється формуванню аналітичних навичок, вмінню доцільно використовувати отримані знання для вирішення теоретичних та прикладних проблем.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета нормативної навчальної дисципліни «Боротьба за українську державність в другій половині ХХ ст. у шкільному курсі історії» – формування у майбутніх магістрів за спеціальністю «Середня освіта (історія)» системного погляду на основні етапи та тенденції розвитку українського національного руху в другій половині ХХ ст., закономірності боротьби за українську незалежність у вказаний період. На цій основі сформувані у майбутніх магістрів спеціальності відчуття причетності до героїчної історії українського народу, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності.	
4. Компетентності	
Дослідницька (С2) - здатність формулювати та вдосконалювати важливе дослідницьке завдання, для її вирішення збирати необхідну інформацію та формулювати висновки, які можна захищати в навчально-методичному і науковому контексті. Організаційна (С4) - здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі; працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства; здійснювати наукову полеміку та спілкування державною та іноземною мовами. Дидактична (С6) - здатність у навчальному процесі якісно подавати основні історичні процеси та події з всесвітньої історії та історії України та їх взаємозв'язок, сучасні дискусії на цю тему і напрями досліджень. Фахово-історична (С7) - здатність у навчальному процесі відтворювати багатогранні аспекти минулого людства на сучасній теоретичній і методологічній основі, правильно їх інтерпретувати.	

Комунікативна (С11) - здатність використовувати в професійній діяльності усне та писемне мовлення державною та іноземними мовами.

5. Результати навчання

D1. Здатність виявляти і аналізувати факти, явища, процеси, поняття і терміни, що характеризують цілісність історичного процесу минулого.

D3. Здатність проводити комплексний пошук історичної інформації у джерелах різного типу, критично аналізувати історичні джерела.

D4. Уміння і навички роботи з науковими джерелами, стисло висловлюватися і передавати спеціалізовану інформацію.

D5. Уміння систематизувати різносторонню історичну інформацію на основі власних уявлень про спільні закономірності історичного процесу.

D7. Здатність запам'ятовувати і відтворювати наукову періодизацію і характеристики основних етапів розвитку української і світової історії, основні тенденції і закономірності історичного поступу в конкретні історичні періоди.

D9. Уміння створювати належну продуктивну атмосферу, мотивувати, стимулювати, координувати та регулювати професійну діяльність, вибирати з наявної інформації ту, що необхідна для вирішення конкретного практичного завдання.

D11. Здатність працювати в групі продуктивно, відіграючи провідну роль в окремих випадках, головуючи під час дебатів та дискусій у національно-патріотичній, міжнародній та мультикультурній групі.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
1	Середня освіта (історія)	2	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Концептуальні проблеми українського національного руху другої половини ХХ ст. 1.Поняття та хронологія дисидентського руху. 2.Джерельна база. 3.Історіографія проблеми: зарубіжна, діаспорна та	Лекція	Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. ХХ ст.) / НАН України. Інститут історії України. – К.: Рідний край, 2000. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bazhan_Oleh/Opozytsiia_v_Ukraini/ . Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х — 1980-ті рр.). К., 2000. Зайцев Ю. Опозиційний рух на Львівщині 1960–1980-х років. В кн.: Реабілітовані історією: Львівська область, кн. 1. Львів, 2009.	4	5 б.	середина вересня

сучасна українська. 4.Схема Ярослава Секо та концепція Роджерса Брюбейкера		Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 720 с. Секо Я. Витоки українського самвидаву. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Vytoky_ukrainskoho_samvydavu/ .			
Тема 2. Український національний фронт. 1.Створення Українського національного фронту (УНФ). Дмитро Квецко, Зіновій Красівський, Михайло Дяк. 2.Стратегія і тактика УНФ. 3.Ідеологія УНФ. Внесок у розвиток української політичної думки. 4.Підпільний часопис УНФ – журнал «Воля і Батьківщина». 5.Розправа радянського режиму над учасниками УНФ у 1967 р. 6.Українська загальнонародна організація – УНФ-2.	Практичне заняття	Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х — 1980-ті рр.). К., 2000. Благословенні душі, що вміють випромінювати... (Зеновій Красівський і Олена Антонів). Львів: Свічадо, 2015. 954 с. Зайцев Ю. Опозиційний рух на Львівщині 1960–1980-х років. В кн.: Реабілітовані історією: Львівська область, кн. 1. Львів, 2009. Мишак І. Програмні документи УНФ як джерело з історії суспільно-політичної думки українського національно-визвольного руху. URL: http://history.org.ua/JournALL/sid/13/2/3.pdf . Островський В. Роль Зіновія Красівського в діяльності Українського національного фронту. «Галичина», 2010, № 17. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х років. К., 1998. Український національний фронт: Дослідження, документи, матеріали / Упоряд. М. В. Дубас, Ю. Д. Зайцев. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2000. 680 с.	2	5 б.	середина вересня
Тема 3. Еволюція українського шістдесятницького правозахисту 1.Лібералізація періоду	Лекція	Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с. Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років). К.: Смолоскип, 2010. 300 с.	4	5 б.	друга половина вересня

«відлиги». 2.Діяльність клубів «Сучасник» і «Пролісок». Твори та акції шістдесятників. 3.Самвидав і тамвидав. 4.Шістдесятницький правозахист у першій половині 1960-х рр. 5.Активізація руху в другій половині 1960-х рр. Протести проти першої хвилі арештів. Епістолярні протести. Вшанування пам'яті Тараса Шевченка. 6.Вихід руху на організаційний рівень (1970–1972 рр.). 7.Становище шістдесятницького правозахисту після другої хвилі арештів		Політичні протести й інакодумство в Україні (1960–1990): Документи і матеріали / Упор. В. М. Даниленко. К.: Смолоскип, 2013. 736 с. Секо Я. Витоки українського самвидаву. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Y_aroslav/Vytoky_ukrainskoho_samvydavu/. Секо Я. Український самвидав першої половини 1960-х рр. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Y_aroslav/Ukrainskyi_samvydav_pershoi_polovyny_1960-kh_rr/. Секо Я. Арешти 1965 р. в УРСР як засіб боротьби комуністичної партії з інакодумством. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Y_aroslav/Areshty_1965_r_v_URSR_ia_k_zasib_borotby_komunistychnoi_partii_z_inakodumstvom/. Чорновіл В. Твори: У 10-ти т. Т. 2. «Правосуддя чи рецидиви терору?». «Лихо з розуму». Матеріали та документи 1966–1969 рр. К.: Смолоскип, 2003. 906 с.			
Тема 4. Український самвидав першої половини 1960-х років 1.Зародження українського самвидаву на початку 1960-х рр. 2.Осередки та шляхи поширення самвидаву. 3.Захист української мови і культури: твори	Практичне заняття	Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с. Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років). К.: Смолоскип, 2010. 300 с. Політичні протести й інакодумство в Україні (1960–1990): Документи і матеріали / Упор. В. М. Даниленко. К.: Смолоскип, 2013. 736 с. Секо Я. Витоки українського самвидаву. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Y_aroslav/Vytoky_ukrainskoho_samvydavu/. Секо Я. Український самвидав першої половини 1960-х рр. URL:	2	5 б.	початок жовтня

Святослава Караванського, стаття «З приводу процесу над Погружальським». 4. Відстоювання громадянських прав і свобод у творах Євгенії Кузнецової та статті «Стан і завдання українського визвольного руху». 5. «Усний» самвидав: виступи Івана Дзюби, Євгена Сверстюка, Андрія Малишка.		https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Ukrainskyi_samvydav_pershoi_polovyny_1960-kh_rr/.			
Тема 5. Ключові документи самвидаву українського шістдесятницького правозахисту 1. Перша хвиля арештів 1965 р. як імпульс до політизації самвидаву. 2. «Інтернаціоналізм чи русифікація?» Івана Дзюби – меморандум покоління. 3. Антології дисидентського руху: «Правосуддя чи рецидиви терору?» та «Лихо з розуму» Вячеслава Чорновола. 4. Радикальна течія політичної публіцистики:	Практичне заняття	Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Dziuba_Ivan/Internatsionalizm_chy_rusyfikatsiia_vyd_2005/. Мороз В. Бумеранг (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Bumerang_zbirka/. Мороз В. Мойсей і Датан. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Moisei_i_Datan/. Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років). К.: Смолоскип, 2010. 300 с. Сверстюк Є. Собор у риштованні (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Sverstiu_k_Yevhen/Sobor_u_ryshtovanni_zbirka/. Секо Я. Арешти 1965 р. в УРСР як засіб боротьби комуністичної партії з інакодумством. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Areshty_1965_r_v_URSRIA_k_zasib_borotby_komunistychnoi_partii_z_inakodumstvom/. Чорновіл В. Твори: У 10-ти т. Т. 2. «Правосуддя чи рецидиви терору?». «Лихо з розуму». Матеріали та документи 1966–1969 рр. К.: Смолоскип, 2003. 906	2	5 б.	початок жовтня

есеїстика Валентина Мороза. 5.Літературно- філософські есе Євгена Сверстюка «Собор у риштованні», «Іван Котляревський сміється», «На свято жінки».		с.			
Тема 6. Самвидавний журнал «Український вісник» 1.Роль В. Чорновола та інших дисидентів у створенні перших 6-ти номерів часопису «Український вісник» (1970– 1972 рр.). 2.Змістове наповнення журналу. 3.Висвітлення розправи над Валентином Морозом 1970 р. на сторінках часопису. 4.Інформація про українських політв'язнів у журналі. 5.Позасистемна художня література і публіцистика в часописі. 6.Відновлення «Українського вісника» Степаном Хмарою у 1974 р.	Практичне заняття	Деревінський В. В'ячеслав Чорновіл: дух, що тіло рве до бою. Х.: Віват, 2016. 496 с. Паска Б. Валентин Мороз: прапор українського дисидентства. Івано- Франківськ: Фоліант, 2018. 366 с. Рух опору в Україні: 1960–1990. Енциклопедичний довідник. К.: Смолокип, 2010. 804 с. Український вісник. Вип. 7–8: весна 1974. URL: https://diasporiana.org.ua/periodika/1613-ukrayinskiy-visnik-vip-7-8-vesna-1974/ . Чорновіл В. Твори: У 10-ти т. Т. 3. Український вісник. Випуски I – VI. К.: Смолокип, 2006. 978 с.	2	5 б.	середина жовтня
Тема 7. Репресії проти	Лекція	Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Опозиція в Україні (друга	4	5 б.	кінець жовтня

дисидентів 1.Комітет державної безпеки (КДБ), його роль у переслідуванні опозиції. 2.Оперативні заходи та методи роботи працівників КДБ. Справа «Блок». 3.Тюрми і виправно-трудові колонії (ВТК) для політ'язнів. 4.Позасудові переслідування. Каральна психіатрія. 5.Перша хвиля арештів 1965–1966 рр. 6.Друга хвиля арештів 1972–1973 рр. 7.Посилення тиску з боку КДБ у 1970-х рр.		половина 50-х – 80-ті рр. XX ст.) / НАН України. Інститут історії України. – К.: Рідний край, 2000. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bazhan_Oleh/Opozytsiia_v_Ukraini/. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с. Паска Б. «Програма укомуністів» в контексті реалізації секретної справи КДБ «Блок». URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Prohrama_ukomunistiv_v_konteksti_realizatsii_sekretnoi_spravy_KDB_Blok/. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 720 с.			
Тема 8. Друга хвиля арештів 1.Піднесення українського шістдесятницького правозахисту на рубежі 1960–1970-х рр. 2.Січневі арешти 1972 р. – початок реалізації секретної справи КДБ «Блок». 3.Особливості перебігу слідства та судові процеси над дисидентами у 1972–1973 рр. 4.Посилення	Практичне заняття	Бажан О. Вячеслав Чорновіл як об'єкт секретної справи КДБ «Блок». URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13967/Bazhan_Vyacheslav_Chornovil_yak_obyekt.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. XX ст.) / НАН України. Інститут історії України. – К.: Рідний край, 2000. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bazhan_Oleh/Opozytsiia_v_Ukraini/. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с. Паска Б. «Програма укомуністів» в контексті реалізації секретної справи КДБ «Блок». URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Prohrama_ukomunistiv_v_konteksti_realizatsii_sekretnoi_spravy_KDB_Blok/.	2	5 б.	початок листопада

тиску на інтелігенцію у 1970-х рр. 5.Боротьба дисидентів проти радянського режиму в умовах ув'язнення (1970-ті рр.) 6.Міжнародний резонанс «генерального погрому» 1972 р.		_KDB_Blok/. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 720 с.			
Тема 9. Міжнародний резонанс українського національного руху 1.Вплив української діаспори на дисидентський рух. 2.Комітети оборони політв'язнів. Масові акції та заходи для захисту переслідуваних в УРСР. 3.Діяльність українських дисидентів на еміграції. 4.Міжнародний резонанс українського національного руху. 5.Взаємозв'язк и учасників українського руху спротиву із представникам и опозиційних рухів у інших республіках СРСР	Лекція	Недужко Ю. Боротьба української діаспори за демократію та державну незалежність України (кінець 70-х – початок 90-х років ХХ століття) [Електронний ресурс] // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Історичні науки. 2008. Вип. 11. С. 90-112. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoai_2008_11_11. Паска Б. Кампанія дискредитації дисидента Валентина Мороза з боку радянського режиму. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Kampaniia_dyskredytatsii_dysydenta_Valentyna_Moroza_z_boku_radianskoho_rezhymu/. Паска Б. Феномен міжнародних кампаній на захист українського дисидента Валентина Мороза (1970-1979). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Fenomen_mizhnarodnykh_kampanii_na_zakhyst_ukrainskoho_dysydenta_Valentyna_Moroza_1970-1979/. Рух опору в Україні: 1960–1990. Енциклопедичний довідник. К.: Смолоскип, 2010. 804 с.	2	5 б.	середина листопада
Тема 10.	Практичн	Галицька-Дідух Т. Дисидентський	2	5 б.	кінець

Підпільні групи 1970-х рр. 1. Загальна характеристика національно-визвольної парадигми українського національного руху в 1970-х рр. 2. Український національно-визвольний фронт (УНВФ). 3. Спілка української молоді Галичини (СУМГ). 4. Росохацька група. 5. Городенківська група	е заняття	рух на Прикарпатті наприкінці 50-х – середині 80-х рр. XX ст. Історія України. 2012. № 9/10 (березень). С. 13–17. Гель І. Виклик системі: український визвольний рух другої половини XX століття. Львів: Часопис, 2013. 392 с. Лешак А. Спілка української молоді Галичини: створення та діяльність // Українознавство. – 2019. – № 2. – С. 270–280. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukr_2019_2_25. Паска Б. Городенківська група: до історії руху дисидентів в Україні. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Horodenkivska_hrupa_do_istorii_rukhu_dysydyentiv_v_Ukraini/. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 720 с. Рух опору в Україні: 1960–1990. Енциклопедичний довідник. К.: Смолоскип, 2010. 804 с.			листопада
Тема 11. Діяльність Української гельсінської групи (УГГ) 1. Становище українського дисидентського руху в середині 1970-х рр. Передумови створення УГГ. 2. Заснування УГГ у листопаді 1976 р., її лідери. Діяльність групи у 1976–1977 рр. 3. Розширення чисельності учасників групи та її еволюція наприкінці 1970-х рр. 4. Учасники УГГ – уродженці	Практичне заняття	Секо Я. Основні етапи діяльності Української Гельсінської групи. «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія», 2012, вип. 1. Українська Гельсінська Група 1978-1982. Документи і матеріали. URL: https://diasporiana.org.ua/istoriya/103-ukrayinska-gelsinska-grupa-1978-1982-dokumenty-i-materiyali/. Українська Гельсінська група: до 20-ліття створення. Документи. Історія. Біографії. К., 1996. Українська Громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод, т. 1—4. Х., 2016.	2	5 б.	початок грудня

Прикарпаття. 5.Репресії радянського режиму проти УГГ. 6.Діяльність Закордонного представництва Української гельсінської групи (ЗП УГГ).					
Тема 12. Методичні аспекти викладання проблематики боротьби за українську державність другої половини ХХ ст. у середній школі 1.Український національний рух 1950–1980- х рр. у програмах навчальних дисциплін «Історія України» у 5- му і 11-му класах. 2.Варіативний курс «Український спротив другої половини ХХ століття» авторства О. Бажана та В. Островського. 3.Організація краєзнавчої і гурткової роботи за матеріалами дисидентського руху. 4.Підготовка учнів середніх шкіл до олімпіад з історії	Лекція Самостійн а робота (виготовл ення план- конспекті в уроків)	Бажан О., Островський В. Український спротив другої половини ХХ століття. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Ostrovskiy_Valerii/Ukrainskyi_sprotyv_druh_oi_polovyny_XX_stolittia/ . Баханов К. О. Навчання історії в школі: інноваційні аспекти. Х. : Основа, 2005. 128 с. Мокрогуз О. П. Інноваційні технології на уроках історії. Х. : Вид. група «Основа», 2005. 192 с. Пометун О. І. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі: методичний посібник. ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», Київ, 2018. Пометун О., Фрейман Г. Методика навчання історії в школі. К.: Генеза, 2006. 328 с. Рух опору в Україні: 1960–1990. Енциклопедичний довідник. К.: Смолоскип, 2010. 804 с.	2 20	5 б. 20 б.	початок грудня
Тема 13.	Самостійн	Бойко О. Україна у 1985–1991 рр.:	20	20 б.	середина

Український національний рух другої половини 1980-х – початку 1990-х рр. 1.Відновлення українського національного руху в період «перебудови». 2.Звільнення політв'язнів. 3.«Мітингова» демократія. 4.Українська гельсінська спілка (УГС). 5.Народний рух України (НРУ). 6.Українські політичні партії. Демократична опозиція у Верховні Раді УРСР. 7.«Революція на граніті». 8.Здобуття Україною незалежності 1991 р.	а робота (Колоквіум у вигляді тестової контрольної роботи)	Основні тенденції суспільно-політичного розвитку. К., 2002. Гарань О. Убити дракона (З історії Руху та нових партій України). К., 1993. Гончарук Г. Народний рух України: Історія. Одеса, 1997. Ковтун В. Історія Народного руху України. К., 1995. Кульчицький С. Закономірності державотворчого процесу у незалежній Україні. К., 2001. Литвин В. Україна: Від бюрократичної "перебудови" до народної революції. К., 2005. Литвин В.М. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті рр. ХХ ст.). К., 2001. Провісники свободи, державності і демократії: Документи і матеріали: До 20-ї річниці утворення Народного руху України. К., 2009. Прокоп М. Напередодні незалежної України: Спостереження і висновки. Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто–Львів. 1993. Україна: утвердження незалежної держави. 1991–2001. К., 2001.			грудня

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Шкала оцінювання				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
90-100	відмінно	5	A	зараховано	
80-89	добре	4	B		
70-79			C		
60-69	задовільно	3	D		
50-59			E		
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)				
Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів: 25 балів – усні відповіді на семінарських заняттях. Виставляється шляхом виведення середнього арифметичного значення усіх отриманих оцінок та його множення на 5; 20 балів – письмові (тестові) контрольні роботи (1 контрольна робота за підсумком лекцій, 1 – за підсумком практичних занять). Максимальний бал за кожну роботу – 10; 40 балів – самостійна робота студентів (20 б. – колоквіум у вигляді тестування в системі дистанційного навчання; 20 б. – підготовка план-конспекту уроку із варіативного курсу «Український спротив					

	другої половини ХХ століття»).
	15 б. – присутність на заняттях (кожне заняття – 1 б.)
Вимоги до письмової роботи	Письмові роботи оцінюються за 5-бальною шкалою. Кількість отриманих балів за 15 тестових запитань розподіляється наступним чином: 1–3 правильні відповіді – 2 б. 4–7 правильних відповідей – 3 б. 8–10 правильних відповідей – 4 б. 11–15 правильних відповідей – 5 б.
Семінарські заняття	Виступи на семінарських заняттях оцінюються за 5-бальною шкалою. Активна усестороння участь на занятті може оцінюватися у 0,5 бала.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх пропущених занять і негативних оцінок; виконання усіх передбачених форм роботи.

8. Політика курсу

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.

Політика курсу передбачає передачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 17.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентіві (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

9. Рекомендована література

1. Бажан О. Вячеслав Чорновіл як об'єкт секретної справи КДБ «Блок». URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13967/Bazhan_Vyacheslav_Chornovil_yak_obye kt.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
2. Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. ХХ ст.) / НАН України. Інститут історії України. – К.: Рідний край, 2000. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bazhan_Oleh/Opozytsiia_v_Ukraini/.
3. Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х — 1980-ті рр.). К., 2000.
4. Благословенні душі, що вміють випромінювати... (Зеновій Красівський і Олена Антонів). Львів: Свічадо, 2015. 954 с.
5. Галицька-Дідух Т. Дисидентський рух на Прикарпатті наприкінці 50-х – середині 80-х рр. ХХ ст. Історія України. 2012. № 9/10 (березень). С. 13–17.
6. Гель І. Виклик системі: український визвольний рух другої половини ХХ століття. Львів: Часопис, 2013. 392 с.
7. Деревінський В. В'ячеслав Чорновіл: дух, що тіло рве до бою. Х.: Віват, 2016. 496 с.
8. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Dziuba_Ivan/Internatsionalizm_chy_rusyfikatsiia_vyd_2005/.
9. Зайцев Ю. Опозиційний рух на Львівщині 1960–1980-х років. В кн.: Реабілітовані історією: Львівська область, кн. 1. Львів, 2009.
10. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с.
11. Лешак А. Спілка української молоді Галичини: створення та діяльність // Українознавство. 2019. № 2. С. 270–280. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukr_2019_2_25.
12. Мишак І. Програмні документи УНФ як джерело з історії суспільно-політичної думки

- українського національно-визвольного руху. URL: <http://history.org.ua/JournALL/sid/13/2/3.pdf>.
13. Мороз В. Бумеранг (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Bumerang_zbirka/.
 14. Мороз В. Мойсей і Датан. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Moisei_i_Datan/.
 15. Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років). К.: Смолоскип, 2010. 300 с.
 16. Островський В. Роль Зіновія Красівського в діяльності Українського національного фронту. «Галичина», 2010, № 17.
 17. Паска Б. «Програма укомуністів» в контексті реалізації секретної справи КДБ «Блок». URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Prohrama_ukomunistiv_v_konteksti_realizatsii_sekretnoi_spravy_KDB_Blok/.
 18. Паска Б. Валентин Мороз: прапор українського дисидентства. Івано-Франківськ: Фоліант, 2018. 366 с.
 19. Паска Б. Городенківська група: до історії руху дисидентів в Україні. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Horodenkivska_hrupa_do_istorii_rukhu_dysyidentiv_v_Ukraini/.
 20. Політичні протести й інакодумство в Україні (1960–1990): Документи і матеріали / Упор. В. М. Даниленко. К.: Смолоскип, 2013. 736 с.
 21. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 720 с.
 22. Рух опору в Україні: 1960–1990. Енциклопедичний довідник. К.: Смолоскип, 2010. 804 с.
 23. Сверстюк Є. Собор у риштованні (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Sverstiuk_Yevhen/Sobor_u_ryshtovanni_zbirka/.
 24. Секо Я. Арешти 1965 р. в УРСР як засіб боротьби комуністичної партії з інакодумством. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Areshty_1965_r_v_URSР_iak_zasib_borotby_komunistychnoi_partii_z_inakodumstvom/.
 25. Секо Я. Витоки українського самвидаву. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Vytoky_ukrainskoho_samvydavuv/.
 26. Секо Я. Основні етапи діяльності Української Гельсінської групи. «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія», 2012, вип. 1.
 27. Секо Я. Український самвидав першої половини 1960-х рр. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Ukrainskyi_samvydav_pershoi_polovyny_1960-kh_rr/.
 28. Українська Гельсінська Група 1978-1982. Документи і матеріали. URL: <https://diasporiana.org.ua/istoriya/103-ukrayinska-gelsinska-grupa-1978-1982-dokumenty-i-materiyali/>.
 29. Українська Гельсінська група: до 20-ліття створення. Документи. Історія. Біографії. К., 1996.
 30. Українська Громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод, т. 1–4. Х., 2016.
 31. Український вісник. Вип. 7–8: весна 1974. URL: <https://diasporiana.org.ua/periodika/1613-ukrayinskiy-visnik-vip-7-8-vesna-1974/>.
 32. Український національний фронт: Дослідження, документи, матеріали / Упоряд. М. В. Дубас, Ю. Д. Зайцев. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2000. 680 с.
 33. Чорновіл В. Твори: У 10-ти т. Т. 2. «Правосуддя чи рецидиви терору?». «Лихо з розуму». Матеріали та документи 1966–1969 рр. К.: Смолоскип, 2003. 906 с.
 34. Чорновіл В. Твори: У 10-ти т. Т. 3. Український вісник. Випуски I – VI. К.: Смолоскип, 2006. 978 с.

Викладач _____ к. і. н., асистент Паска Б. В.